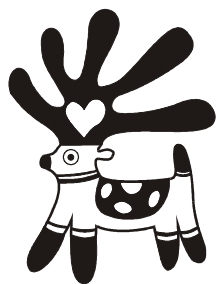

NUMER 1 (23)
STYCZEŃ
2008

Muzeum Kultury Ludowej
Towarzystwo "Ojcowizna"

POD JELONKIEM

WYDANIE A

WĘGORZEWO

ROK VIII

Pobudka! Chrystus się rodzi!

Herodowie przychodzą i odchodzą, lecz powracają co roku. A zgodnie z prawidłami rządzącymi czasem „etnograficznym”, który co roku zatacza krag, to co roku rodzi się Chrystus. I od 26 lat rokrocznie ściągają do Węgorzewa kolednicy ślawiąc narodziny Chrystusa. W tym roku również nie raz przy ognisku zasiądą pastuszkowie, których zbudzi anioł z Dobrą Nowiną. Widzowie w ciągu dwóch dni – 10 i 11 stycznia, będą podziwiać sztukę aktorską opartą na wielowiekowej tradycji polskiej, ukraińskiej i rosyjskiej. Zapraszamy!

Swoje uznanie dla artystów, zwłaszcza tych najmłodszych, kultywujących dawne tradycje wyrazili także darczyńcy, którzy ufundowali nagrody. Do tego szacownego grona należą w tym roku: Starostwo Powiatowe w Węgorzewie, Urząd Marszałkowski w Olsztynie oraz Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich w Olsztynie. Dziękujemy!

Lista obecności

W XXVI Międzynarodowym Przeglądzie Widowisk Kolędniczych „Herody 2008” udział zapowiedzieli:

- **„Absolwent” z Buder**

Kierownik: Janina Kowalewska
Zespół zaśpiewa kolędy oraz pastorałki.

- **Szkolne Koło Teatralne „Antrakt” z Zespołu Szkół nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Kętrzynie**

Kierowniczkami: Agnieszka Kreczman, Dorota Arszukowicz, Bożena Mickiewicz.
Tytuł widowiska: „O Bogu przechodzącym”.

- **„Budzewiaki” z Budzewa**

Kierownik: Mariusz Pawlica
Tytuł widowiska: „Bóg się rodzi”
Widowisko przedstawia tradycyjne jasełka. Rozpoczyna się zwiastowaniem Najświętszej Marii Panny, a kończy się pokłonem Trzech Króli.

- **„Chabry” ze Szkoły Podstawowej w Kutach**

Kierownik: Teresa Petiuk
Herod dowiaduje się o narodzinach Dzieciątka – rezygnuje z tronu i udaje się do piekła, wszyscy cieszą się śpiewając kolędy. O tym opowiada widowisko „Radujmy się wszyscy”.

- **Grupa Kolędnicza z Nowej Wsi Elckiej**

Kierownik: Wanda Kochanowska
Aktorzy przedstawią stary zwyczaj „Chodzenie z gwiazdą” ze wsi Jaczniki według zapisu Wandy Kochanowskiej. W pierwszy dzień Bożego Narodzenia w południe kolędnicy odwiedzali dwory, głosili nowinę Narodzenia Pana, śpiewając kolędy i pastorałki, składając życzenia na Nowy Rok.

- **„Jarzębina” ze Stradun**

Kierownik: Anna Łubowicz
Spektakl „Wigilia” opowiada o przygotowaniach do wieczery wigilijnej. Widowisko przedstawiające dawne zwyczaje przepelnione jest rozmowami domowników oraz świątecznymi życzeniami. Podczas wieczery przyjdzie też samotny gość.

- **„Jasełkowy Teatrzyk” z Zespołu Szkół Samorządowych w Augustowie**

Prowadzący zespół: Danuta Marczykowska, Maria Samul, Teresa Szczecina, Janusz Cichor.

Podczas „Nocy, jakich wiele”, widzowie zobaczą m.in. zwiastuny narodzin Pana Jezusa, niepokoje na dworze króla Heroda, pokłon pasterzy i mędrców.

- **„Koguciki” – grupa 6-latków z Przedszkola nr 2 im. Misia Uszatka z Węgorzewa**

Kierowniczkami: Regina Kowalczyk i Danuta Milinkiewicz.

W spektaklu „Pójdźmy do stajenki” zobaczymy to, iż do szopy betlejemskiej przychodzą pasterze, Trzej Królowie oraz dzieci by pokłonić się i ofiarować dary Jezuskowi.

- **„Kulisy 2” ze Starych Juch**

Kierownik: Krystyna Pilawska–Wiercińska
Tytuł widowiska: „Dialog na dzień narodzenia Pana Jezusa Chrystusa”.

- **„Łomżyniacy” z Łomży**

Kierownik: Jerzy Sęk
Tytuł widowiska: „Koza”.

- **Grupa Teatralna „Na chwilę” z Węgorzewa**

Kierownik: Marta Niedziółka
Podczas spektaklu „Aniołek w klatce” widzowie zobaczą jak to diabły porywają aniołka i próbują przemienić go w diabełka. Dobro jednak zwycięża i to aniołowie nawracają diabły, ucząc je przyjaźni.

- **„Perełki” z Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Elckiej**

Kierownik: Paweł Kalinowski
Tytuł widowiska: „Śniegu nie zabraknie”. Nie zabraknie także kolęd i dowcipnych dialogów.

- **„Przeroślaczki” z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Przerośli**

Kierownik: Bożena Buza
Młodzi aktorzy przedstawią widowisko: „Wigilii czas”. Opowiada ono o przygotowaniach do wieczery od samego rana.

- **„Ptaszyny z naszej gminy” ze Starych Juch**

Kierownik: Krystyna Pilawska–Wiercińska

W widowisku zatytułowanym „Kolebka Jezusowa, Pasterze, Trzej Królowie” młodzi aktorzy zmierzają się z trudnym tekstem...

- **„Septymki” z Zespołu Szkół nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Kętrzynie**

Kierownik: Agnieszka Kreczman

Zespół zaprezentuje spektakl „Jasełka żartobliwe”.

- **„Słowianie” z Kaliningradu (Rosja)**
- **„Sobieszaki” ze Szkoły Podstawowej w Sobiechach**

Kierownik: Zofia Langer

Widowisko „Witamy Pana Jezusa” opowiada o wędrownicy świętej Rodziny, o Herodzie, Trzech Królach.

- **„To-My” ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Kętrzynie**

Kierownik: Dorota Gwarda

Widowisko „Ty tylko mnie poprowadź” opowiada o pierwszych ludziach czekających na przyjście Jezusa. W tańcu poszukują drogi, by dotrzeć do Narodzonego Dzieciątka.

- **Teatr Obrzędowy „Zielona Dąbrowa” z Nowej Wsi Elckiej**

Kierownik: Marianna Przybyszewska

„Święte wieczory” to wieczory od Bożego Narodzenia do Trzech Króli. Znane były one także na Mazurach pod nazwą „Dwunastki”. Nie wykonywano wtedy ciężkich prac – straszono nawet, że kto zakazu nie posłucha, temu może się stać coś złego. Wieczorami młodzież i dorośli zbierali się w umówionych domach. Śpiewano, starcy opowiadali legendy, dziewczęta wróżyły.

Na podstawie nadesłanych ankiet zestawiała Małgorzata Turuk.

Czy wiesz że...

- Dzień św. Mikołaja na Mazurach był zapowiedzią poważnego zagrożenia, gdyż w tym dniu wilki miały się schodzić w stada i tak trwać do 2 lutego (Matki Bożej Gromnicznej). Tego dnia nie przedziano, aby wilk nie napadł na zwierzęta domowe.
- W Wigilię należało odebrać wszystkie pożyczone rzeczy z wyjątkiem pieniędzy, albowiem to czego tego dnia nie odebrano... przepadało.
- W Wigilię chodził stary chłop z kijem w rękę, ubrany w kozuch odwrócony lewą stroną na wierzch. Był to tzw. Gwiazdor, odwiedzał domy i pytał dzieci o zachowanie, jeśli były grzeczne dostawały podarunek.
- Wierzono, że w noc Wigilijną między godziną 23 a 24 woda zmienia się w wino.

- Gospodarze idąc na poranne nabożeństwo w Boże Narodzenie zabierali ze sobą po trochu każdego gatunku zboża, by potem dodać je do ziarna siewnego.
- Jeżeli dzień Bożego Narodzenia przypadał w niedzielę to zima miała być ciepła, wiosna deszczowa, lato pogodne, jesień mokra i zimna.
- Popiół uzyskany w czasie dwunastnicy, służył do zamawiania chorób oraz jako środek robakobójczy.
- Jeśli idąc do kościoła w sylwestrowy wieczór widziało się swój cień bez głowy – w nowym roku kończyło się życie.

Na podstawie miesięcznika „Warmia i Mazury” z 1973 r. opracowała Emilia Zwoźniak.

Dawno, dawno temu...

260 lat temu

3 stycznia 1748 r. zmarł Jerzy Andrzej Helwing (*1748), węgorszewski pastor, wybitny przyrodnik, krajoznawca, autor szeregu publikacji naukowych.

120 lat temu

13 stycznia 1888 r. w Schmulken, d. pow. Gąbin, urodził się August Quednau (+1931), przyrodnik, krajoznawca, nauczyciel w Pniewie, autor monografii jeziora Mamry, twórca wielkiej kolekcji ornitologicznej.

190 lat temu

17 stycznia 1818 r. w Węgorzewie szalał orkan. Wiele domów, szop, i stajni rozpadło się całkowicie, z innych wichura pozrywała dachy. W Lesie Miejskim 2/3 drzew zostało wyrwanych z korzeniami. Straty miasta obliczono na 16 tys. talarów.

370 lat temu

19 stycznia 1638 r. odlany został największy dzwon kościoła w Węgorzewie.

420 lat temu

27 marca 1588 r. w Kutach urodził się Celestyn Myśleń (+1653), wybitny teolog, religioznawca, orientalista, ośmiokrotny rektor uniwersytetu w Królewcu, teolog, orientalista.

400 lat temu

w 1608 r. w Węgorzewie spłonął pierwszy ratusz, wzniesiony w 1588 r. Wraz z nim spłonęła duża część miasta.

360 lat temu

w 1648 r. zakończono budowę 28-głosowych organów do kościoła parafialnego w Węgorzewie. Budowniczym był mistrz Joachim Thiele z Kętrzyna.

290 lat temu

w 1718 r. zapadła decyzja o utworzeniu w Węgorzewie stałego garnizonu, początkowo w sile 4 kompanii, później 10 z pułku kirasjerów nr 9 dowodzonego przez gen. Hansa Heinricha von Katte.

190 lat temu

w 1818 r. Węgorzewo stało się siedzibą powiatu, zostało też uznane za miasto otwarte – wszystkie trzy urzędy pobierające akcyzę zlikwidowano.

150 lat temu

w 1858 r. zbudowano pierwszą nowoczesną szosę w powiecie węgorszewskim, łączącą stolicę powiatu z Nordenborkiem.

110 lat temu

w 1898 r. w Węgorzewie przy dawnej ul. Dworcowej uruchomiono zakład kaflarskie. Produkcja została wstrzymana w 1925 r.

95 lat temu

w 1913 r. w Węgorzewie, w miejscu torfowiska przy dworcu kolejowym założono Park Jubileuszowy cesarza Wilhelma II.

kj

Warto być, warto zobaczyć

7 stycznia–27 kwietnia – wystawa fotografii „Wilno–Mazury – podróż sentymalna z Janem Bułhakiem” ze zbiorów Wspólnoty Mazurskiej w Giżycku.

10–11 stycznia – XXVI Międzynarodowy Przegląd Widowisk Kolędniczych „Herody 2008”.

31 stycznia, godz. 16.30 – Studium Wiedzy o Regionie: promocja książki „Tragarz duchów. Zbiór podań ludowych z Mazur” oraz „Sezon wykopaliskowy 2007”. Spotkanie z Jerzym M. Łapo.

10 marca–31 maja – „Batiki i tkaniny afrykańskie” – wystawa ze zbiorów Muzeum Misyjno-Etnograficznego Księży Werbistów z Pieniężna.

marzec – wystawa wiosennej plastyki obrzędowej.

marzec – „Na Wileńską Nutę”. Koncert muzyki i pieśni kresowej.

15 marca – XXXI Międzynarodowy Przegląd Wiosennych Widowisk Obrzędowych „Święto Wiosny 2008”. W programie: przegląd widowisk o tematyce wielkanocnej, kiermasz rękodzieła i sztuki ludowej, pokazy rękodzielnictwa.

Numer 23 „Pod Jelonkiem” do życia powołali: Krystyna Jarosz, Jerzy M. Łapo, Małgorzata Turuk i Emilia Zwoźniak